

מליצי יושר

זרע שמשון

רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נהמני זצ"ל הבטיח למי שילמוד בספריו: תשלומי חן וחסד ושלמא רבא מן שמיא ועיניכם תראנה בניו ובני בניו כשתילי זיתים סביב לשולחנכם, חכמים ונבונים ובתים מלאים כל טוב, גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכי, בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה צינץ זצ"ל ביקש קודם פטירתו שיתנו לו דף ורשם בשארית כוחותיו: מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין ז"ל: הבטיח הנאון שיעשה טובה לכל המשתדלים והמסייעים בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת שעשה טובה למולם. (הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב נחום בורגשטיין זצ"ל הבטיח קודם פטירתו: אם ילמדו בספרים שלי, אחיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי ממש כמו בחיים. (ארץ צבי להגה"ק מקוד"ג גלוב עה"ת עמוד רמ"ב) וכן כתב האבני נזר בעצמו (אבה"ע סימן קכ"ב) ח"ל: אם היה מעיין בדברי מעט עיון היה מרויח לו טובה הרבה.

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר אנשיל הוברמן הרב מרעננה זצ"ל כתב בספרו: הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיניו בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה לאחרים שיושעו מכל צרה שצריכים ישועה בעולם הזה ובעולם הבא. וכל הלומד בספרי יזכה ליראת שמים, והצלחה בכל טוב, בזה ובבא וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי זלמן אברמסקי זצ"ל: הג"ר שלום אייך זצ"ל בעת הספדו בשעת הלוייה הכריז: נצטוית מאת רבינו זצ"ל לפרסם, שהבטיח שימליץ טוב לכל מי שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו. (רבבות אפרים או"ח ח"ב עמוד רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"ב).

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען!

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנימ? פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, די פלאצקע גאון, די אבני נזר, רעננה רב,

און ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר

פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

לע"נ הר"ה ק"ד אברהם בן הר"ה ק"ד ישי"א מקדעסטיר זצ"ל י"א צ"א אדר

זאת תורת החטאת. אמרו בתענית (דף כז.) שאברהם ביקש מהקב"ה שיסלח לבניו, ואמר לו הקב"ה שיהיה להם כפרה ע"י הקרבנות. ושאל אברהם: מה יהיה בזמן שאין בית המקדש קיים. והשיב לו הקב"ה: כבר תקנתי להם סדר הקרבנות, ובזמן שקורין בהם מעלה אני עליהם כאילו הקריבום לפני ואני מוחל להם על כל עונותיהם, ע"כ. נמצא שצריך לקרוא סדר הקרבנות כדי להתכפר. וקשה מדברי רבא (מנחות קי.) שאמר דכל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה ולא מנחה לא חטאת ולא אשם. ונמצא שמשפיק לו לעסוק בתורה, ואינו צריך דוקא לקרוא סדר הקרבנות. ונראה, דהנה טעם הקרבן הוא לקרב החוטא שנתרחק מהקב"ה, וע"י שמביא קרבן לשון "קירבה" הוא זוכה להתקרב שוב לה' יתברך. וזה ע"י דבשעת הקרבת הקרבן הוא חושב לפני מי הוא מקריב, וזוכר ממציאיות ה' ושב ומתקרב אליו, ולכן אמר רבא "העוסק" בתורה, "עוסק" דייקא בשלמות ובכל לבו, הרי אינו צריך כלום, ראשית כי אינו חוטא בכלל היות והתורה מגנא ומצלא מן החטא, ואף אם חלילה יחטא, אבל ע"י עסק התורה בלב שלם, מעצמו יודה על מציאות ה' ואף בלי קרבן. אמנם מה שאמר הקב"ה לאברהם אבינו שיקראו סדר הקרבנות, מיירי במי שאינו עוסק בתורה וחטא, ולכן קודם צריך ללמוד סדר הקרבנות שבכך יתעורר שצריך לשוב ולהתקרב לה' ויעשה תשובה, ולאחר מכן כשידע מציאות ה' ע"י התשובה שעשה בהקרבת הקרבן, אז אם יעסוק בתורה לא יבוא לידי חטא, ואף אם יחטא יוכל לשוב לפניו מבלי קרבן בכח עסק התורה.

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר ואש המזבח תוקד בו. אפשר לבל יתחמץ לב אנשים מישראל [שאינו כהן], שלא זכו לשירות זה לשמש לפני מי שאמר והיה העולם, אך באמת התורה חביבה מן הכל, דכתיב "זאת תורת העולה", [ודרשו חז"ל] כי העוסק בתורה כאילו הקריב עולה. וזהו "לאמר זאת תורת העולה", [שיאמרו הכהנים לבני ישראל, כי העוסק בתורה כאילו הקריב עולה]. וכתוב "הוא" העולה [וזה לשון זכר, וקאי על הקרבן שהוא לשון זכר], וקרינו "היא" העולה, [וקאי על התורה שהיא לשון נקבה], ובא לומר שכתר תורה גדול יותר מכתר כהונה, שהרי "היא" העולה, [דהיינו התורה הוא עיקר העולה, משום] דבבחינתו זוכה לזה, [ולא ככהונה שבא מירושה].

ויקח משה את החזה ויניפהו תנופה לפני ה' מאיל המילואים למשה היה למנה כאשר צוה ה' את משה. יש לדייק אחר שכתב "ויקח משה את החזה מאיל המילואים", הוה ליה למימר "ויקח משה את החזה לו". [ולא לסתום בלשון "למשה היה למנה"].

ונראה, דאמרו במדרש (שמו"ר מז ה) עה"פ "ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה", וכי אפשר לו

לאדם להיות ארבעים יום בלא מאכל ובלא משתה, אלא המשל אומר אזלת לקרתא הלך בנימוסיה (ה-לכת לעיר, נהוג במנהגיה), למעלה שאין אכילה ושתייה, עלה משה ונדמה להם, ע"כ. והוא תמוה, דמה מתרץ על ה"וכי אפשר", דמכל מקום אי אפשר להיות בלא אכילה ושתייה. ותיירץ בשו"ת שבות יעקב (סימן צ"א), דהכי קאמר, כיון שאי אפשר לו לאדם בלא אכילה ושתייה, על כרחך משה נזדכך חומרו ונעשה במדרגת מלאך, אם כן קשה דאין אכל למטה, שהרי הוא משולל מתאורת אכילה, ולזה משני מה שאכל למטה הוא כמו אזלת לקרתא הלך בנימוסיה, עכ"ד.² ואפשר שזה ירמוז הכתוב כי כהן אחר שניתן לו מנה, יתכן שתהיה כוונתו לאכול לשבעה, כי כך היא מידת בשר ודם, הגם שאכילת קדשים מצות עשה, לא יתכן שלא יהיה בה שיתוף תאוה חומרית כי זה כל האדם, ואולם **למשה** שנזדכך חומרו, ודאי מה שקיבל **למנה** לא היה בו פניה אחרת, רק מצד **כאשר צוה ה' את משה**.

לע"נ צאטל בת טוביא אשת ר' בנימין זאב וואזנער ע"ה י"א צ"ד אדר
ישחטו את האשם. וברש"י: לפי שמצינו אשם בציבור, לכן נאמר "ישחטו" בלשון רבים. וכל המפרשים מתפללים על דבריו, דהיכן מצינו קרבן אשם בציבור. וי"ל, דכתיב בעזרא (י') "ואשמים איל צאן על אשמתם", ואמרו

סיפור:

סיפר לי מורי הרה"ג הקדוש רבי יעקב מרדכי זצוק"ל הגאבד"ק בילגורייא, שהכיר עוד את הרה"ג הקדוש רבי אלעזר חרל"פ אבד"ק מעזריטש, ובהיותו עוד בן ג' שנים לקח מאמו שלושה גדולים וילך אצלו שיברכו, ועיד"ז זכה לרובי תורתו.

עוד סיפר לי מורי, שפעם אחת היה שריפה במעזריטש, ואח"כ נעשו סכסוכים בענין המגרשים, והיתה שם אלמנה אחת ששכינה היה גבר אלים, והשיג גבולה וגזל ממנה כברת ארץ, ולא רצה לילך אתה לדין תורה, וקבלה עליו בדין ערכאות, אך האיש נתן שוחד להשופט והצדיקו, לכן באה האלמנה בקובלנא אל הרב אב"ד והרבתה בבכי כדרך אלמנה. וניחמה ואמר לה: הלא עדיין אינו בונה. והלכה לביתה.

אמנם במשך הזמן רצה השכן לבנות והיה נצרך לו תכנית, ושכר עגלה לראדוין ששם היה המושל הקבוע לזה, ובאת האשה בבכיה גדולה להרב וסיפרה לו שכבר נסע אודות התכנית להבנין, ושלח הרב אחריו, ולא רצה לבוא, ושלח לו עוד פעם שלא יהיו לעשות כזאת כי מרה תהיה אחריתו, ושלא יבנה את ביתו על מגרש האלמנה שכנתו, ואם יסע עבור התכנית ידע שלא יבוא בחזרה.

הגביר הזה לא שם לבו לדברי הרב ויסע ראדוינה ולקח תכנית ונסע חזרה לביתו, אך להיות שהיה אז קור גדול וגם שתו יין שרף לרוב קודם נסיעתם, על כן נרדמו כולם, והעגלה היתה מלאה אנשים, ולכן היה כל אחד מחזיק רגליו על גבי רגלי חברו שבשורה שכנגדו, ואותו האיש ישב כנגד אשה אחת, ובבואם לתחום העיר וכבר התחילו להתערור משינתם, הרגישה האשה כובד גדול על רגליה, וצעקה אליו שיסיר רגלו מעל גבי רגליה, והוא לא השיב מאומה ולא הסיר את רגליו, האשה חשבה שישן כל כך עד שאינו שומע, וכיון שנתקרבה כבר אל ביתה לא רצתה עוד לצעוק עליו, אמנם בבואם העירה וירדו כולם מעל גבי העגלה והוא נשאר יושב, התחילו להקיצו ולעוררו וראו שאינו מקיץ, רצו תיכף והביאו רופא, אך בבוא הרופא ובחן את דופקו אמר שכבר הינו מת כחצי שעה. והוי זהיר בגחלתן שלא תכוה. (בן לאשרי ח"ג).

בכריתות (דף יא:), דזה היה אשם שפחה חרופה של כל הציבור בתור הוראת שעה, ואולי התכוין רש"י לדבר זה. (מעינה של תורה).

חיוב רבית. אמרו בערכין (דף כב.), אמר רב יהודה אמר רב אסי, אין נזקקין לנכסי יתומים קטנים לגבות מהם את חובות אביהם, אלא אם היתה רבית אוכלת בהן, דכיון שכל זמן שהם משתהים מלפרוע את החוב מתוסף עליהם רבית, לכן כדי להצילם מהפסד זה, גובים מהם בית דין את החוב.

ואמרה הגמ' דמיירי בגוי שהלוה לאביהם ברבית, והגוי קיבל עליו לדון בעניני הממון שהיה לו עם אביהם בדיני ישראל, והקשה הגמרא דאם מיירי בגוי שקיבל על עצמו לנהוג כדיני ישראל, א"כ לא יטול מהיתומים רבית כלל. ותיירץ הגמ' דמדובר שהגוי קיבל עליו לנהוג כדיני ישראל, ולא קיבל עליו לענין שלא ליטול רבית כלל, ולכן נזקקים אנו לגבות מהיתומים את הקרקע כדי לפרוע את החוב שלא יפסידו בתשלומי הרבית.

והקשו המפרשים (רש"י, מעשה חושב שם), דמאי הקשה הגמ' דכיון דקיבל עליו לדון בדיני ישראל אינו נוטל רבית כלל, הא בדיני ישראל נמי מותר לגוי לקחת רבית מישראל.

ותיירץ האבני נזר (יו"ד סימן קל"ט אות ב'), דאם קיבל עליו לדון בדיני ישראל, א"כ היתומים לא מחויבים בהרבית מזמן מיתת האב והלאה, כי הלא הם לא התחייבו ברבית, ולכן הרבית שמתהוה לאחר מיתת אביהם הם אינם מחויבים, והעיקר מה שנזקקים להם הוא משום הרבית שאוכלת בהם.

וז"ל: יש לעיין חיוב רבית באופן שמותר כגון בנכרי, אם החיוב חל בשעת הלואה, או החיוב מתרבה בכל יום. ובתשובת הרשב"א המיוחסות להרמב"ן (סימן רכ"ג), כתב דאין החיוב חל בשעת הלואה. אך הב"י (סי' ק"ד מחודש ט') כתב בשם הרשב"א דהחיוב חל משעת הלואה וכו'. ולפענ"ד נראה דיש ללמוד זה משמעתא דערכין, דאמרו דאין נזקקין לנכסי יתומים קטנים א"כ רבית אוכלת בהן, ומוקי לה בנכרי ובקיבל עליו לדון בדיני ישראל, ופרקן אי הכי רבית נמי לא נשקול, ומשני כשקיבל עליו לזו ולא קיבל עליו לזו. והנה לכאורה תמוה מאי קושיא "רבית נמי לא נשקול", שהרי לנכרי מגיע רבית מה"ת, ומקרא מלא הוא "לנכרי תשיך".

אך אם נאמר דחיוב רבית בכל יום מוסיף והולך, אתי שפיר קושיית הש"ס, דא"כ לא חל החיוב אלא לאחר מיתה, ואז פקע רשותיה וחייל רשות יורשים וכו', ורבית נמי לא לשקול, והאין אמרת שחיוב רבית מתרבה עליהם. דממנ"פ מה שנתחייב מחיים לא יריוחו אם יפרעו עכשיו, ומה שיתרבה אח"כ לא יתחייבו.

² וכן תירץ במעשה חושב שם, וז"ל: "ל ע"פ המבואר בשו"ת הרשב"א, דבכל הלואה ברבית לא נתחייב בכל הרבית כולה משעת כתיבת השטר, אלא חיוב הרבית חל בכל יום ויום מחמת הקציצה בשעת הלואה, ולפ"ז הרבית שעלה בחיי האב, גובה גם מיורשין, דגם מלוה על פה גובין מיורשין, אבל הרבית שעולה אחר מותו, זה אי אפשר לגבות מהיורשין לפי דיני ישראל, דמחמת אביהן ליכא למימר, כיון שבחיי לא חל עליו הרבית שעולה אחר מותו, והיורשין בעצמן הא לא קצצו ולא התחייבו כלל ואין לחייבן ליתן רבית בעד החזקתן

לכבוד המערכת מליצי יושר

הנה כדאי לעורר לרבים כי אע"ג שכח של חמשה צדיקים אלו הוא אין לשער, אבל טוב ללמוד ולנדב להפצת הגליון מקודם שבא לאדם איזה צרה ל"ע, כמו שאמרו חז"ל (ב"ק פ:) "דלת הנעלת, לא במהרה תפתח", וכן אמרו שם "כל המריעין לו, לא במהרה מטיבין לו", והיינו כדאמרו חז"ל "לעולם יקדים אדם תפילה לצרה", כי אז בניקל לבטל גזירה העתיד לבוא, אבל אחר שכבר באה הצרה, אז קשה מאד לשנות ולבטל הגזירה.

בשורות טובות

משה פאללאק, מאנסי

תגובת המערכת

נכון דאמרו חז"ל לעולם יקדים אדם תפילה לצרה, אבל גם אמרו חז"ל דאף לאחר שבא הצרה "צדיק גוזר והקב"ה מקיים". וכמו שכתב הקדמת מלא העומר ז"ל: בשנת תר"א נחלה אצל הרב ר' יעקב קלעפפיש בנו מוה"ר זושא על מחלת הריאה, וכבר אמרו הרופאים לחיינו נואש, והדפיס אז הספר שמחת יו"ט עמ"ס ביצה ונתרפא והגיע לימי שיבה. גם המו"צ מווארשא ה"ר שלמה הלל נחלה ר"ל והשתדל לאסוף מעות להדפסת ספר אחד ונתרפא. וגם במדינה זו ראינו מופתים חוץ מדרך הטבע שכל אלו שנתנו להוצאת ספרי הגה"ק מפלאצק זכו לישועה אשר בקשו, וכן מי שנתן להדפיס ספר גור אריה על מס' קידושין זכה שע"ה המליץ בעולם העליון ראה נסים גדולים. ואביא בכאן איזה אנשים אשר זכו לראות נסים ונפלאות בעת שהיו בעת צרה, ידידי הנגיד מוהר"ם קופערצין שהיה לו מחלה כבדה שאמרו הרופאים נואש לחיינו, וכבר היה ר"ל גוסס, ומשפחתו נדבו לתת הוצאת ספר אחד, ותיכף שהביאו לביתי סכום הגון עבור הדפסה, כשבאו לביתם ראו שינוי לטובה, ואחר איזהו ימים ראו נס ופלא כי נשאר בחיים ושב לאיתן הראשון וחי חיים נעימים. גם הגאון הגדול ר' מנחם זעמבא ז"ל היה לו ישועה גדולה.

ודקדק באזור אליהו (הורשובסקי), הלא אין קטיגור נעשה סניגור, וא"כ איך אפשר דבלשון "זה" שהשפיל, באותו לשון "זה" הגביה.

ויש לומר ע"פ המבואר בר"ל (שמות רבה פ"ז ב): משה היה סבור שהיה אהרן שותף עמהן במעשה העגל והיה בלבו עליו, א"ל הקב"ה: משה, יודע אני כוונתו של אהרן היאך היתה לטובה, משל לבן מלכים שזחה דעתו עליו ונטל את הצפורן לחתור בית אביו, אמר לו פדגוגו אל תגיע עצמך, תן לי ואני אחתור, הציץ המלך עליו ואמר לו יודע אני היאך היתה כוונתך, חיך איני משליט בריה על פלטין שלי אלא אתה. כך בשעה שאמרו ישראל לאהרן "קום עשה לנו אלהים", אמר להם "פרקו נזמי הזהב", ואמר להם: אני כהן אני אעשה אותו ומקריב לפניו, והוא לא נתעסק אלא לעכב עד שיבא משה. א"ל הקב"ה אהרן יודע אני היאך היתה כוונתך, חיך אין אני משליט על קרבנותיהן של בני אלא אתה, שנאמר "ואתה הקרב אליך", ע"כ. נמצא שהקב"ה ידע

שלא היה בזה כוונת אהרן לחטא, וזה שאמר המדרש דאין קטיגור נעשה סניגור, כיון דאלקים בעצמו שופט, לכן יכול להיות זה שהשפיל הוא בעצמו ירים.

לע"נ הג"ד יחזקאל ב"ד מאיר זאבי"א צ"ט אדר

להניף אותו תנופה. שנינו במנחות (דף צד.) דקרבן שיש בו כמה שותפים, אחד מניף עבור כולם, אבל אין אחד סומך עבור כולם. ואמרה הגמ' דהטעם דרק אחד מניף עבור כולם, משום דאי אפשר באופן אחר, דאם יניפו כולם בבת אחת והיינו שאחד יניח ידיו תחת הקרבן, והשני יניח ידיו תחת ידי הראשון, הוי חציצה, דהלא ידי הראשון חוצצות בין הקרבן לשני ואין זה נחשב שהשני מניף. ואם נאמר שיניף האחד אחרי השני, גם זה אי אפשר, לפי שתנופה אחת אמר רחמנא ולא כמה תנופות. אבל בסמיכה לא נאמר דוקא סמיכה אחת, דכתיב "וסמך", והיינו שיסמוך האחד ואח"כ יסמוך חבירו וכן הלאה.

וכתב בחזון יחזקאל, וז"ל: אבל בסמיכה אפילו סמיכות הרבה, דבתנופה כתיב "להניף אותו תנופה", הרי דחזר הכתוב וכתב "תנופה" אחרי שכתב להניף, לומר לן להניף רק תנופה אחת. אבל בסמיכה דכתוב "וסמך", סומך וחוזר וסומך, שהרי לא כתב "לסמוך סמיכה".

ונראה הא ששונה דין תנופה מדין סמיכה, היינו משום שתנופה הוא דין

כלי שרת. תנן בזבחים דף פח. דאין כלי שרת מקדשין מה שבתוכן אלא בקודש, והיינו בעזרה, כגון אם הניח דבר בכלי שרת מחוץ לעזרה, אינו נתקדש מה שבתוכו רק לאחר שהכניס את הכלי בתוך העזרה, דככתבו התוס' (סוכה נ. ד"ה ואי) "אין כלי שרת מקדש בחוץ עד שיכנס לפניו".

ויש לחקור ביסוד הדין, אם זה חסרון בדבר המתקדש, דאין הדבר מתקדש אלא בפנים. או דהיינו משום דליכא דין כלי שרת בחוץ, דרק בפנים חל על הכלי שם "כלי שרת".

והוכיח האבנ"ז (או"ח סימן של"א אות י') כצד השני, וז"ל: הא דאינו מתקדש אלא בעזרה, לאו משום דאין דבר מתקדש אלא בעזרה, שהרי השוחט את התודה ולחמה בירושלים, קיימא לן (מנחות עח:) דמתקדש הלחם, אף שאין הלחם בעזרה, [הרי דאין זה משום דאין הדבר מתקדש אלא בפנים, אלא] דהטעם דאין כלי שרת מקדשין אלא בעזרה, משום גריעותא דכלי שרת הוא, שאין הכלי בעזרה [מיקרי "כלי שרת"]. ולכן העוף שאינו טעון כלי, מתקדש קדושה גמורה בחוץ, לכן עוף שלא הוכנס לעזרה ונסתאב לא אמרינן דיפדה, [דאע"ג דלא נכנס לעזרה, נתקדשה קדושה גמורה, כיון דאינו טעון כלי].

לע"נ הרה"ג ר' נחום מאיר ב"ד יהושע סאנדקאווסקי זצ"ל יא"צ אדר

וידבר ה' אל משה לאמר צו את אהרן. סופי תיבות של "וידבר ה' אל משה לאמר", הוא "להר הר", וכאן נרמז שיסתלק אהרן בהר ההר. וזה שסיים בפרשה דלעיל "וכפר עליו הכהן לפני ה' ונסלח לו על אחת מכל אשר יעשה לאשמה בה", דכוונת הכתוב "וכפר עליו" היינו על עצמו, "הכהן לפני ה'", היינו מה שחטא בעשיית העגל, על זה "ונסלח לו" הקב"ה ימחול לו על זה. אבל "על אחת מכל אשר יעשה" אחר כך "לאשמה בה" היינו חטא מי מריבה, זה לא ימחול לו, אלא יוכרח להסתלק בהר ההר ולא יכנס הוא לארץ ישראל כי אם בניו.

זה קרבן אהרן ובניו. במדרש רבה כאן איתא: בלשון "זה" הושפל אהרן, דכתיב "ואשליכהו באש ויצא העגל הזה", ובלשון "זה" הוגבה, דכתיב "זה קרבן אהרן ובניו", הדא הוא דכתיב "כי אלקים שופט זה ישפיל זה ירים".

בהלואה. ולפ"ז מובן קושיית הגמ', דכיון דקיבל עליו לדון בדיני ישראל, א"כ "רבית נמי לא לישקול", דמזמן מיתת האב לא מגיע לו רבית.

אבל מדברי הרמ"א (ח"מ סימן ס"ו סעיף ל"ב) מוכח דרבית הוי כמלוה בשטר, דהוי כנתחייב מזמן ההלואה על הרבית שיעלה מעת כתיבת השטר עד זמן סילוק החוב אף שלא נתברר עדיין חיוב הרבית, ולשיטה זו אי אפשר לפרש כ"ל, דכיון דמותר לגוי לקחת רבית בדיני ישראל, יכול ליטול גם הרבית שעולה אחר מיתת האב.

¹ ובכנסת הראשונים (זבחים פח. בהערות עמוד ק"ז) כתב נפ"מ בזה, אם כלי שרת אינו מקדש בחוץ כלל אפי' ליפסל, או דאינו מקדש בחוץ ליקרב - אבל מקדש ליפסל. דאם זה חסרון בשם כלי שרת, דליכא דין כלי שרת בחוץ, אז אינו מקדש אפי' ליפסל, כיון דאינו מתקדש כלל. [וכן צידד הגר"ח, מובא בשיעורי הגר"ד סולוביצ'ק סוכה שם]. אבל אם החסרון הוא בדבר המתקדש, דרק בפנים מתקדש הדבר, "ל דרק אינו מתקדש ליקרב בחוץ, אבל מתקדש ליפסל, כיון דיש על הכלי שם "כלי שרת", וזהו שיטת הראב"ד (בפירושו לת"כ פרשת צו, פרשה א' פסקא י"ב) והר"ש משאנץ (שם) ושטמ"ק (זבחים שם אות ג'), דמה שאמרו (זבחים פח.) "אין מקדשין אלא בקודש", היינו דאין מקדשין ליקרב - אבל מקדשין ליפסל.

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$120 פאר גליון מליצי יושר
וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די פלאצקע גאון -
ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, בן לאשרי און חזון
יחזקאל - הר המנוחות
אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די
צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!
געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

לכבוד מערכת מליצי יושר

בגליונכם פרשת וירא גליון ע"א הבאתם מה שהקשה אחד על האבני נזר שכתב דבאכילת קדשים יוצאים אפ"י בפחות מכזית, כיון דאין המצוה על הגברא שְׁיֵאכֵל, אלא על הקדשים שְׁיֵאכֵל, והקשה הנ"ל הרי סו"ס צריך אכילה ופחות מכזית לאו אכילה היא. ואתם השבתם דבאכילה צריך כזית רק במצות עשה או לא תעשה, אבל בקדשים שהעיקר הוא שהקרבן יֵאָכֵל, בזה סובר האבני נזר שגם פחות מכזית הוא אכילה. והעיר על זה **הרב משה צבי הלוי עדעלשטיין** דאפילו אם נימא דבאכילת קדשים ג"כ צריך כזית, מ"מ כיון שהמצוה הוא שהקרבן יהא נאכל, לכן אפילו כמה כהנים שאוכלים פחות מכזית מצרפים לכזית, עכ"ל.

תשובתכם היתה שזה דוחק, וכמו שכתב באפיקי ים על המשנה ברורה לגבי קידוש ומלא לוגמיו שצירוף שייך רק באדם אחד, אבל בבי' גוי בני אדם לא שמענו כזה. חישובתי להביא סמך לדברי הכותב הנ"ל ממסכת זבחים (דף לא.) בענין מחשבת חוץ לזמנו: בעי רב אשי חישב לאכול בשני בני אדם מהו, בתר מחשבה אזלינן דאיכא שיעורא, או בתר אוכלין אזלינן וליכא שיעורא. ופירש האיבעיא הוא, דאם אזלינן בתר מחשבה הרי הוא חישב שיאכל כזית שלם, ולכן אפילו אם חישב על שני בני אדם לחצאין הרי חישב שיאכל כזית, ולכן מצטרף ונעשה פיגול, ואמנם הבעיא נפשטה שמצטרף. הרי לנו דבדבר שצריך שְׁיֵאכֵל, אז שני חצאי זתים מצטרפים, אמנם אפשר לחלק, ואכמ"ל.

אני נהנה מגליונכם כל שבוע ומאחל לכם הצלחה רבה
חיים אריה ראבי וויליאמסבורג

בזבח שהקרבן טעון תנופה, שהרי אשה פסולה לתנופה, ואילו קרבנה טעון תנופה (ע' רמב"ם פ"ט מעשה הקרבנות ה"ז), וכיון שתנופה היא צורך הקרבן, שפיר די לו תנופה אחת, ואחר שנעשתה בזבח התנופה הראשונה, שוב אין לזבח צורך בתנופה אחרת, והתנופה השניה לא מעלה ולא מורידה שהרי אין לקרבן צורך בה.

אבל סמיכה היא חובה על הבעלים לסמוך על זבחו, לכן כל אחד שהוא בעל הקרבן סומך עליו, וכיון שסמיכה היא חובת הבעלים ואינה דין בזבח, לפיכך נשים שאינן סומכות, קרבנן אינו טעון סמיכה. ומהאי טעמא שונה הוא דין סמיכה מדין תנופה לענין שליחות נמי, דסמיכה שהיא מצוה של חובת הגוף על הבעלים לסמוך על זבחו ולהתודות עליו, לא שייך בה שליחות, כמו בכל מצוות בעלמא שהיא חובת הגוף. אבל תנופה שהיא דין בקרבן, שהזבח טעון תנופה ישנה שפיר בשליחות וכו', כמו בכל מידי דעבודה שהקרבן צריך להם.

אמנם בתחילה סלקא אדעתין בגמרא (שם דף צג:), שבסמיכה נמי יהא שלוחו של אדם כמותו, ולסמוך שלוחו תחתיו, משום דה"א שהסמיכה הוא דין בקרבן, ולא מצוה של חובת הגוף בבעלים, ולכן הו"א דשייך בה שליחות, כמו בכל מידי דעבודה שהקרבן צריך להם. אבל לאחר שילפינן ממיעוטא דקרא "יד" ולא יד שלוחו, גילה לנו הכתוב בהאי מיעוטא שסמיכה היא מצוה של חובת הגוף על הבעלים, ולא שייך בה שליחות.

וישם עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ואת התומים. אמרו ביומא (דף כא:): דאורים ותומים היה רק בבית המקדש הראשון, ולא בבית המקדש השני.

והנה נחלקו הרמב"ם והראב"ד (פ"ד בית הבחירה ה"א), דהרמב"ם סובר שאורים ותומים היו גם בבית שני להשלים שמונה בגדים לכהן גדול כדי שלא יהא מחוסר בגדים. ומה שאמרו דבטלו בבית שני, היינו דאורים ותומים לא היו משיבים ברוח הקדש. ואילו הראב"ד סובר דאורים ותומים אינו מחשבון הבגדים.

ואם תאמר לדעת הרמב"ם כיון שהאורים ותומים הוא מבגדי כהונה, והוא חלק מן החשן, א"כ כיון שכתב קרא במילואים "וישם עליו את החשן", למה הוסיף קרא "ויתן אל החשן את האורים ואת התומים".

ואולי יש לומר דקמ"ל הכתוב שלא נתן על אהרן את החשן והאורים והתומים בתוכו, אלא בתחילה שם על אהרן החשן, ואח"כ נתן אל החשן את האורים והתומים.

**סגולה פאר
ערליכע קינדער**

סגולת אריה"ק כהדרת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

**אריינברענגען ידאת חטא אין אייערע קינד
דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.**

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- מ'לאזט אייך וויסען ווען די שטיין אסאך יאהרן צו העלפן אידן. וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פרייוואט, באנאמנות, קאנפידענשעל.
- די ת"ח גייט אליין צום ציון און מתפלל, נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהישמח משה).
- די שטיין ווערט באגראבען ווי די ריכטיגע וועג, און אזוי זעהט מען עס נישט.
- מ'שרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויווען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.
- מ'לאזט אייך וויסען ווען די שטיין ווערט געבאקען, שהוא עת רצון להתפלל, כדי איר זאלט קענען מיט זאגען די תפילה.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעגעבענקייט, מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'קען אויך אפנעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מ'קען באשטעלען אפאר שטיינער כדי מזאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דוקא אויף דעם מקובלדיגע אופן פון **מכון דורות ישרים** זעהט מען ווי עס ווערט מקוים די ווערטער פון אריה"ק אויפן האר: **יבער הלב (-אנצידען זיין הארץ צו אידישקייט), שיהפך לבו לשמים לטובה (-ס'טוישט די גאנצע מענטש), ותראה פלאים (-וועסט זעהן וואונדער),** מ'קען עס געבען פון מעשר.

פאר פרטים רופט-טקסט מכון דורות ישרים

dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

**צופרידענע
עלטערען פון
מכון דורות
ישרים זאגן:**

” מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערענט מסוד, ער וויל ענדיגען א מסכתא

” מיין זוהן בעה"ט מיין "וועק מיין אויך 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

” מיין יצחק האט ארויפגעלייגט א פילטער

” איך האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם, נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

” כ'האב אנגעהויבען זעהן הצלחה מיט מייןע קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חבר'ס קינד

ספר
חסד לאברהם
חידושים וסגרות על התורה ועל פרשי
מעוטרת בהארות ועיונים
מחכמי דורות
את הספר הנפלא ניתן להשיג בחנויות הספרים

איר קענט באשטעלען פאר שבת באווארסען-שבוע ברכות-בר מצוה
א ספעציעלע גליון מיט די נאמען פון די בעלי שמיחה ארויפגעדרוקט אין דאס סארטיילען ביי די שמיחה!
אין די זכות פון די צדיקים וועט נמשך ווערען ספעציעל

¹ וראה בגליון מליצי יושר פרשת ויקהל תשפ"ב מה שהבאנו מהחזון יחזקאל בענין זה.